

Стефанъ Караджа

Излиза два пжти въ месеца.
Годишенъ абонаментъ:
за членове 20 лева, нечленове 25 лева.
Отдѣленъ брой 1 левъ.
Редакция ул. „Ник. Николаевичъ“ № 19
Секретариатъ: ул. „Приморска“ № 15

Органъ на Добруджанскитѣ младежки организации „Стефанъ Караджа“ въ България
Редакторъ: БОРИСЪ ЧЕРНЕВЪ

НА 16 ЮНИ 1913 ГОДИНА

безумци провалиха постигнатото съ хиляди жертви обединение на българския народъ и обрекоха Добрудна на черно робство

днo печална двадесетгодишнина

Кестоката сѣдба на Добруджа и неосомимо тежкия и безправенъ животъ на добруджанскитѣ българи ни каратъ хвърлимъ погледъ двадесетъ години наадъ, за да си дадемъ смѣтка за истинското значение на извършеното на юний 1913 год. безумие и за негови-гигантски за българския народъ и спелани за Добруджа, последици.

Знаемъ, че въ продължение на нѣколко месеци, победоносното българско оржие, носено на крилетѣ на вихриятъ български духъ, начерта границѣ на една истински велика България, то, съ малки изключения, бѣше олицетворение на идеала ни — Санъ-Стефанска България!

еличавия подвигъ на малката, неизвестна тогава България, събра около себе си възторзи и симпатии на цѣлкуптуренъ свѣтъ.

На 17/30 май 1913 год. въ Лондонъ българския народъ виде постигнати мечани си за обединението на всички български граници на собствената си държава. Сключениятъ на поменатата дата възнаградя героичнитѣ усилия на ода ни и потвърди правото му да ни самъ сѣдбинитѣ си.

нитѣ на робство и мракъ отлитаха предѣлитѣ на забвениято, за да отпаятъ мѣстото си на новия животъ, боденъ и свѣтълъ, който се открива предѣ България.

наистина щастливата звезда на на-ни, сочеше пжта къмъ завидно бж-е. Въ единъ периодъ на удивителноанско и културно възмогане, ний,каръ и съ цената на скжпата кръвъхиляди български синове, постигнахмеолитическото си обединение, въ разри каквито българското държавно

единство не бѣше отбелязало отъ вѣкове. Щастливи участници въ създаването на тази велика епопея на несломимия български духъ, бѣха и добруджанскитѣ българи. Те не бѣха, обаче, щастливи да се върнатъ съ победнитѣ си лаври въ домоветѣ си, защото родната земя и нейната свобода бѣха похитени отъ подли сѣседи.

Нашата пословута непредвидливостъ и глупава самонадеяностъ, безхарактерността на държавниците ни и заслепението на нѣкои отъ водачитѣ на въоружения ни народъ, проиграха по единъ невъзможенъ начинъ, завършеното дѣло на народното ни обединение.

Липсата на чувство за мѣрка, за съобразяване на възможното за постигане въ даденъ моментъ и при дадени условия, прекалено голѣмото надуспяване на силитѣ ни, имаха за последица, неподозираната катастрофа, която направи България отъ първата — последна на Балканитѣ.

Следъ достойния за даденитѣ отъ насъ жертви Лондонски договоръ, дойде Букурешкия, който унизи жестоко българския народъ и разпокжса неговата целостъ. Добруджа послужи за задоволяване апетита на Ромъния, която дълги години преди това, задъ паравана на приятелството и доброто сѣдство, подготвяше заграбването на този богатъ български край.

Двадесетъ години вече българския народъ, свободенъ и поробенъ, изкупва съ неизмѣрими страдания и жертви, безразсѣдството и безумието на своитѣ водачи, които се оказаха малки и недостойни за голѣмиятъ му подвигъ.

Иванъ Ц. Ханджиевъ

Съ нови сили на работа

Бждащето на единъ народъ лежи въ младежта.

Младитѣ сж ентузиазъмътъ и енергията, тѣ сж утрешнитѣ зидари на единъ новъ животъ въ нашата хубава, но злочеста земя.

Младежта винаги е бивала въ първитѣ редици на борцитѣ и неуморно е издигала знамето на свободата.

Добруджа, тази скжпа родна земя цѣлуната за първи пжтъ отъ копитата на победоноснитѣ хвъркати коне на героичнитѣ Аспаруховци; нѣкога украсена съ плодни нивы, въ които блестеше жълто злато на класоветѣ, клдето се слушаеше волната пѣсенъ на млада жътварка — сега е подложена на единъ нечуванъ тероръ.

Добруджа е мжченица. . .

Цинцарски банди сега вилнеятъ безнаказано въ тази свидна земя и, като нѣми свидетели, мѣтниятъ Дунавъ и буреносното Черно море лижатъ измжчената и снага, сѣкашъ искатъ да измиятъ позора, които души разплакани майки и деца.

Влашката управа по единъ най-звѣрски начинъ отнема най-свѣтото на нашитѣ братя и сестри и съ мечъ и куршумъ ги принуждава да напускатъ своитѣ слънчеви родни отнища, — ограбени и подхвърлени на изгнаничество.

И когато първата жертва на този крвавъ садизъмъ ставаме ний младитѣ, то трѣбва ли повече да стоимъ съ скръстени ржце?

Не! Съ войнствениятъ на истински борци фанатизъмъ, ний вече проявяваме върховни усилия, за да закрепимъ единствено вѣрниятъ пжтъ на свободата. . . .

Ний вече градимъ своитѣ здрави, мощни и чиличени организации, като си даваме смѣтка за задачитѣ, които ни предстоятъ и съ всичкиятъ си жаръ и идеализъмъ заставаме въ първитѣ редове на борбата.

16 ЮНИ 1913 ГОДИНА

Въ историята на всѣки народъ има събития и дати, при спомена на които се налага да се направи една равностѣтка на изминатия отъ тогава пжтъ, за да се извлече вдъхновение къмъ новъ възходъ или пжкъ поука за избѣгване на направенитѣ веднажъ грѣшки. Такава дата е 16 юний. Двадесетъ години вече се изминаватъ отъ този злокобенъ за нашия народъ день и ние можемъ и трѣбва да преценимъ станалитѣ около тая дата събития и тѣхнитѣ последици за сѣдбата на цѣлокупното българско племе и държавата ни.

Българската самостоятелна държава до 1912 г. живѣ съ една единна и свѣтла пжтеводна задача предъ себе си: осъществяването на Санъ-Стефанска България. Победоносниятъ вихъръ на нашитѣ войски презъ 1912 г. бѣше приближилъ много до изпълнението на този идеалъ на нашето племе. Българитѣ отъ Чаталджа до Вардара, отъ Бѣло до Черно морета и Дунава щѣха да образуватъ една голѣма, доминираща на Балканитѣ държавата. Действително, може би щѣха да останатъ известни части отъ нашия народъ — така наречената спорна зона — подъ чуждо владичество и ние днесъ знаемъ, какво тежко би било това владичество, но силна и крепка българската държава би имала възможността не следъ дълго да ги приобщи къмъ общото-единство или поне да защити дейно и реално тѣхнитѣ човѣшки и народностни права. Но не биде. На 16 юний 1913 г. съ една лекомислена заповѣдъ се започна войната между доскорошнитѣ съюзници. Вината и отговорността за тая война е, може би, не само на нашата страна. Но ржководнитѣ фактори у насъ съ една престжпна лекомисленостъ, помрачени отъ заблудата на единъ политически максимализъмъ и безъ огледъ на реалнитѣ сили и политическото положение влѣзоха въ тая авантюра и станаха причина за погребването на нашитѣ народни идеали.

Датата 16 юний ще остане на вѣчни времена паметникъ за престжпната несириозностъ и безотговорностъ, съ която ржководнитѣ кржгове на нашия народъ сж се разпореджали съ неговитѣ сѣдбини. Тая дата тури началото на разпокжсването на нашето племе и тя стана причина вмѣсто да се освободятъ останалитѣ следъ 1877 г. неосвободени части отъ цѣлокупното ни отечество, но да се откжснатъ отъ свободна България известни области и да се хвърлятъ подъ бруталната власт на нашитѣ алчни сѣседи. Заробването на Добруджа бѣше първата реална последица на това безумно управничество.

Българскитѣ управници още отъ събитията около обявяването на Независимостта въ 1908 г. знаеха, че въ случай на едно голѣмо разширение на българската държава, на югъ Ромъния ще претендира да ѝ се отстжи провинцията до линията Русе—Варна. Отговорнитѣ за събитията отъ 16 юний, обаче, заслепени отъ своитѣ амбиции и егоистични капризи, бѣха игнорирали този фактъ. Тѣ не се постараха да осигурятъ гърба си, както не се бѣха постарали да подготвятъ дипломатически защитата на нашата кауза. Съ фатално пренебрежение и безпримѣрна самоувѣреностъ тѣ пренебрегнаха всички предупреждения на предвидения въ договора съ бившитѣ ни съюзници арбитъръ, руския царъ. А Русия бѣше единствената сила, която

И ний вѣрваме, че преизпълнени съ идеализъмъ, ще преодолимъ всички пречки и ще потикнемъ общото движение напредъ, като му дадемъ нови криле и импулсъ за скорошната свобода на Добруджа.

Младежи съ нови сили на работа!
Люба Здравева

можеше да спре Ромъния и да наложи вето на нейнитѣ неоснователни претенции. Резултатитѣ отъ всичко това не можеха да бждатъ други освенъ ония, които дойдоха — сгромолясането на скжпо пазения блѣнъ за Санъ-Стефанска България, омаломощаване на българската държава и загубата на Добруджа.

Добруджа, тая чисто българска, наша родна област, дължи своето заробване на болнитѣ амбиции на оная шепа честолюбци, които причиниха 16 юний. За съжаление българскитѣ народъ не винаги е вземалъ навреме поука отъ своитѣ грѣшки. Така само може да се обясни, че кжсо време следъ 16 юний 1913 г. той отново се остави, сжщитѣ тези безумни водачи да го поведатъ въ нова авантюристична война. Въпрѣки безмърнатата храбростъ на нашата войска презъ славната епопея 1914—1918 г. и въпрѣки множеството победи, на края отново ние бѣхме между победенитѣ и отново Добруджа трѣбваше да отиде подъ тежкото иго на робството. . .

Датата 16 юний 1913 г. е началото на тежкия кръстенъ пжтъ на българския народъ къмъ неговата Голгота. Разпокжсанъ, отслабенъ и потиснатъ, той днесъ има да страда отъ последицитѣ на тогавашнитѣ събития, за които той нѣма вина и отговорностъ. Потиснатитѣ българи въ Добруджа, Македония и Тракия, лишени отъ най-елементарната „защита на своитѣ човѣшки и народностни права, ще спомнятъ този день съ проклетие и мжка въ душата си. Ония отъ тѣхъ, които сж намѣрили подслонъ въ свободната българска държава, при този день трѣбва отново да си припомнятъ за историческата отговорностъ, която тегне върху ржководнитѣ на народнитѣ сѣдбини и трѣбва да работятъ, за да държи будна тѣхната съвестъ и сериозното имъ отношение къмъ идеалитѣ и интереситѣ на цѣлокупния български народъ. . .

Минаватъ вече двадесетъ години отъ злокобната дата. Много радости и още по-много нещастия презъ това време преживѣ българския народъ. Сега въ днитѣ на най-голѣми стопански и обществени трудности, споменитѣ отъ миналото не трѣбва да му отнематъ надеждата за едни по свѣтли и щастливи бжднини. Доброта начало въ свѣта, въпрѣки всички прѣчки, върви постоянно напредъ и то все пакъ ще победи. Въ зарята на бжднитѣ дни се очертава като историческа необходимостъ ревизията на несправедливитѣ и противоестествени „мирни“ договори. Ние, българитѣ отъ всички краища на българската земя, трѣбва да бждемъ готови за този день на възтържествуване на историческата правда. Трѣбва да вземемъ добра поука отъ миналото, за да не повтаряме стари грѣшки, за да нѣма никога вече въ нашата бждна история втори 16 юний. Отнасяйки се сериозно къмъ идеалитѣ и сѣдбинитѣ на нашия народъ и защитавайки енергична справедливитѣ неговии искани, ние отново ще можемъ въ недалечни дни да поправимъ грѣшкитѣ на миналото, — да приобщимъ Добруджа къмъ една възродена България, обединяваща всички българи въ едно.

Д-ръ Г. Чаирлъгьолски

Идеала на добруджанеца е идеалъ на България. Добруджанското дѣло не се подѣржа отъ партии и правителства, то се подѣржа отъ цѣлия български народъ, който преди всичко желае да види своитѣ братя добруджанци волни въ своята тучна земя. Нещастията на родна Добруджа съ народни и такива ще си останатъ.

Четете
В. „Ст. Карадна“

Любенъ Сладкаровъ

